Kuidas algatada kohtuasja?

Leedu

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Leedu Vabariigi seadustes on sätestatud mitu alternatiivset vaidluse lahendamise võimalust. 2012. aastal jõustus Leedus uuesti sõnastatud kaubandusarbitraaži seadus (*komercinio arbitražo įstatymas*). Seda seadust kohaldatakse Leedu Vabariigi territooriumil toimuvate vahekohtumenetluste suhtes olenemata sellest, milline on vaidluse poolte kodakondsus või rahvus, kas nad on füüsilised või juriidilised isikud või kas vahekohtumenetlust korraldab alaline vahekohtuorgan või kaasusepõhiselt moodustatud vahekohus. Vahekohtumenetlus on riigi kohtutega samaväärne alternatiiv. See annab võimaluse lahendada enamik ärivaidlusi kiiresti ja mugavalt mõlemale poolele vastuvõetavate sõltumatute, autoriteetsete ja lugupeetud eraisikute, mitte kohtunike ees. Vahekohtumenetluse pooled võivad vahekohtumenetlust reguleerivates eeskirjades vabamalt kokku leppida. Vahekohus võib tulla kokku vaidluse pooltele sobivas kohas ja valida vabalt menetluskeele, otsuse vormi jne. Elektroonilisi vahekohtukokkuleppeid tunnustatakse kirjalike kokkulepetena. 2008. aastal võeti vastu tsiviilvaidluste lepitusmenetluse seadus (*civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Tsiviilvaidluste lepitusmenetlus (mida kutsutakse ka vahendusmenetluseks) on vaidluse rahumeelse lahendamise menetlus, milles osaleb erapooletu kolmandast isikust vahendaja (lepitaja). Seaduses on sätestatud, et lepitusmenetlust võib kasutada selliste tsiviilvaidluste (nt perekonna- ja muude küsimustega seotud vaidlused) lahendamiseks, mida võib lahendada tsiviilkohtumenetluse teel. Pooled võivad kasutada seda vaidluse lahendamise võimalust nii enne vaidlusega kohtusse pöördumist (kohtuväline lepitusmenetlus) kui ka pärast kohtumenetluse algatamist (kohtulik lepitusmenetlus). Tuleb märkida, et lepitusmenetluse algus peatab nõude aegumise. Seega isegi kui vaidluse rahumeelne lahendamine ebaõnnestub, säilib poolte õigus taotleda õiguskaitset kohtult. Kohtulik lepitusmenetlus on tasuta. Pealegi, kui otsustate lahendada oma tsiviilvaidluse kohtuliku lepitusmenetluse teel, säästate kohtumenetlusega võrreldes märkimisväärselt aega ja vaeva ning ka raha, sest kui lepitusmenetlus lõppeb rahumeelse kokkuleppe saavutamisega, siis 75 % tasutud riigilõivust tagastatakse. Vaidluse lahendamine kohtuliku lepitusmenetluse teel tagab konfidentsiaalsuse ja menetluspool saab kohtulikust lepitusmenetlusest taganeda seda põhjendamata. Tarbijalepingutest tulenevate vaidluste kohtuvälist lahendamist reguleeritakse tarbijakaitseseadusega (*vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), mis jõustus 2007. aastal ja milles on sätestatud kohtumenetluse alternatiiv, sealhulgas selle menetlusnormid ja institutsiooniline struktuur. Asutused, kes tegelevad Leedus vaidluste kohtuvälise lahendamisega, on tarbijakaitseamet (*valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), sideamet (*ryšių reguliavimo tarnyba*) ja teised konkreetsetes sektorites tekkinud vaidlustega tegelevad asutused (sideamet lahendab elektroonilise side ning posti- ja kullerteenuste valdkonna vaidlusi, Leedu Pank (*Lietuvos bankas*) lahendab tarbijate ja finantsteenuste osutajate vahelisi vaidlusi jne). Tarbijad võivad kasutada alternatiivse vaidluste lahendamise menetluse käigus õigusabi, kuid õigusabikulusid ei hüvitata. Õigusaktides sätestatud kriteeriumidele vastavatele tarbijatele antakse riiklikult tagatud esmast ja teisest menetlusabi. Alternatiivse vaidluste lahendamise organile esitatud taotlus ei peata tavaliselt nõude aegumist. Kuna tähtajad on suhtelised pikad ja teatavate nõuete aegumistähtajad lühikesed, on tarbijavaidluste lahendamisel oht ületada aegumistähtaegu.

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Üldine aegumistähtaeg on kümme aastat.

Leedu õigusaktides on teatavat liiki nõuete suhtes sätestatud lühemad aegumistähtajad.

Lühemat ühekuulist aegumistähtaega kohaldatakse hankemenetluste tulemustest tulenevate nõuete suhtes.

Lühemat kolmekuulist aegumistähtaega kohaldatakse juriidilise isiku organi otsuse kehtetuks tunnistamise nõuete suhtes.

Lühemat kuuekuulist aegumistähtaega kohaldatakse:

1) kohustuste täitmatajätmisel määratud karistuse (trahvi, viivise) täitmisele pööramisega seotud nõuete suhtes,
2) müüdud esemete puudustega seotud nõuete suhtes.

Lühemat kuuekuulist aegumistähtaega kohaldatakse selliste nõuete suhtes, mis tekivad transpordiettevõtjate ja nende klientide vahelistest suhetest seoses Leedust lähetatud saadetistega, samal ajal kui välisriigist lähetatud saadetiste suhtes kohaldatakse üheaastast aegumistähtaega.

Lühemat üheaastast aegumistähtaega kohaldatakse kindlustusnõuete suhtes.

Lühemat kolmeaastast aegumistähtaega kohaldatakse kahju hüvitamise nõuete suhtes, sealhulgas toodete ebapiisavast kvaliteedist tulenenud kahju hüvitamise nõuete suhtes.

Lühemat viieaastast aegumistähtaega kohaldatakse intresside ja muude perioodiliste maksete täitmisele pööramise nõuete suhtes.

Ka praaktöödega seotud nõuete suhtes kohaldatakse lühemaid aegumistähtaegu.

Kauba-, reisijate- ja pagasiveost tulenevate nõuete suhtes kohaldatakse konkreetset liiki transpordi suhtes kohaldatavates seadustikes (seadustes) sätestatud aegumistähtaegu.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Lepinguliste kohustustega seotud vaidlust reguleeritakse poolte vahel kokku lepitud õiguse alusel: seega, kui pooled on valinud Leedu Vabariigi õiguse, saavad nad oma õiguslikke huve kaitsta Leedu kohtutes. Selline pooltevaheline kokkulepe võib olla sätestatud lepingus või selle võib sõlmida vastavalt kohtuasja faktilistele asjaoludele. Pooled võivad kokku leppida, et teatava riigi õiguse alusel reguleeritakse kogu lepingut või lepingu teatavat osa (teatavaid osi). Kui pooled otsustavad, et lepingu suhtes tuleks kohaldada välisriigi õigust, ei saa sellele tuginedes jätta kohaldamata Leedu Vabariigis või mõnes teises riigis kohaldatavaid kohustuslikke eeskirju, mida ei saa poolte kokkuleppega muuta või kohaldamata jätta.

Kui pooled on jätnud lepingu suhtes kohaldatava õiguse valimata, kohaldatakse selle riigi õigust, millega lepinguline kohustus on kõige tihedamalt seotud. Eeldatakse, et lepinguline kohustus on kõige tihedamalt seotud riigiga, mille territooriumil:

1) on lepingule kõige iseloomulikuma kohustusega poole alaline elukoht või juhatuse asukoht. Kui kohustus on tihedamalt seotud selle riigi õigusega, kus asub kohustusega lepingupoole tegevuskoht, kohaldatakse selle riigi õigust;
2) asub kinnisasi, kui lepingu esemeks on kinnisasja omandi- või kasutusõigus;
3) asus peamine tegevuskoht transpordilepingu sõlmimise ajal, tingimusel et veoettevõtja peamine tegevuskoht on samas riigis, kus veos laaditi või kus asub kaubasaatja registreeritud asukoht või kust veos lähetati.

Vahekohtukokkuleppeid reguleeritakse põhilepingu suhtes kohaldatava õiguse alusel. Kui põhileping on kehtetu, kohaldatakse vahekohtukokkuleppe sõlmimise koha õigust, kuid kui seda ei suudeta kindlaks teha, siis vahekohtumenetluse toimumise riigi õigust.

Tekitatud kahjust tulenevaid poolte õigusi ja kohustusi reguleeritakse kahju kandnud poole valikul kas selle riigi õiguse alusel, kus asjaomane tegu toime pandi või muu kahju tekitanud asjaolu aset leidis, või selle riigi õiguse alusel, kus kahju kanti.
Abieluvara reguleeriv õiguskord määratakse kindlaks abikaasade alalise elukoha riigi õiguse põhjal. Kui abikaasade alaline elukoht on eri riikides, reguleeritakse abieluvara selle riigi õiguse alusel, mille kodanikud mõlemad abikaasad on. Kui abikaasad on eri riikide kodanikud ja neil ei ole kunagi olnud ühist elukohta, kohaldatakse selle riigi õigust, kus abielu sõlmiti. Lepingus kindlaks määratud abieluvara reguleeritakse selle riigi õiguse alusel, mille abikaasad lepingus valivad. Sel juhul võivad abikaasad valida selle riigi õiguse, kus on nende praegune või tulevane alaline elukoht, kus abielu sõlmiti või mille kodanik üks abikaasadest on. Abikaasade kokkulepe vara suhtes kohaldatava õiguse suhtes kehtib seni, kuni see vastab valitud riigi või kokkuleppe sõlmimise riigi õiguse nõuetele.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Kohtualluvuse eeskirjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*civilinio proceso kodeksas*) artiklites 29–30. Hagi võib esitada kostja elukoha järgsesse kohtusse. Juriidilise isiku vastu tuleks hagi esitada juriidilise isiku juriidiliste isikute registrisse kantud asukoha järgi. Kui kostja on riik või kohalik omavalitsus, tuleks hagi esitada riiki või kohalikku omavalitsust esindava asutuse registreeritud asukoha järgi.
Kui kostja elukoht ei ole teada, võib tema vastu hagi esitada tema vara asukoha või viimase teadaoleva elukoha järgi. Kui kostja elukoht ei ole Leedu Vabariigis, võib tema vastu hagi esitada tema vara asukoha või viimase teadaoleva elukoha järgi Leedu Vabariigis. Juriidilise isiku filiaali tegevusega seotud hagi võib esitada ka filiaali registreeritud asukoha järgi.
Elatise väljamõistmise ja isaduse tuvastamise hagi võib esitada ka hageja elukoha järgi. Isiku tervise kahjustamise, sealhulgas surma põhjustamise hüvitamise nõude võib esitada hageja elukoha või kahju kandmise koha järgi. Isiku varale tekitatud kahju hüvitamise nõude võib esitada hageja elukoha (registreeritud asukoha) või kahju tekitamise koha järgi.
Hagi, mis on seotud kokkuleppe või lepinguga, milles on täpsustatud selle täitmise koht, võib esitada ka kokkuleppes või lepingus märgitud täimiskoha järgi.
Hooldaja, eestkostja või varahalduri tegevusega seotud hagi võib esitada ka hooldaja, eestkostja või varahalduri elukoha (registreeritud asukoha) järgi.
Tarbijalepinguga seotud hagi võib esitada ka tarbija elukoha järgi.
Hagejal on õigus valida mitme kohtu vahel, kes on pädevad asja arutama.
Hagid, mis puudutavad kinnisasjaga seotud asjaõigusi, kinnisasja kasutamist (v.a abikaasade varasuhte lõpetamise avaldused lahutusasjades) ja kinnisasja arestist vabastamist, kuuluvad kinnisasja või kinnisasja põhiosa asukoha järgse kohtu pädevusse.
Pärandaja võlausaldajate nõuded, mis on esitatud enne, kui pärijad on pärandi vastu võtnud, kuuluvad pärandi või pärandi põhiosa asukoha järgse kohtu pädevusse.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja hagihinda?

Kõiki tsiviilasju lahendavad esimeses astmes piirkonnakohtud, välja arvatud juhul, kui asi kuulub ringkonnakohtute või Vilniuse ringkonnakohtu pädevusse.
Ringkonnakohtud lahendavad esimese astme kohtuna järgmisi tsiviilasju:

1) alates 4. aprillist 2013 hagid, mille hind on üle 150 000 liti, välja arvatud perekondlike või töösuhetega seotud asjad ja mittevaralise kahju hüvitamisega seotud asjad;
2) autoriõigusega seotud mittevaralisi õigussuhteid puudutavad asjad;
3) riigihangetega seotud õigussuhteid puudutavad asjad;
4) pankroti või restruktureerimisega seotud asjad, välja arvatud füüsiliste isikute pankrotiga seotud asjad;
5) kohtuvaidlused, mille üks pool on välisriik;
6) aktsiate (osade, kaasosade) sundmüügi nõuded;
7) juriidilise isiku tegevuse uurimise nõuded;
8) kehtivate patsiendiõiguste rikkumisest tuleneva varalise ja mittevaralise kahju hüvitamisega seotud asjad;
9) muud tsiviilasjad, mida on eriseaduste kohaselt pädevad esimeses astmes lahendama ringkonnakohtud.

Järgmisi kohtuasju on esimese astmena pädev lahendama ainult Vilniuse ringkonnakohus:

1) patendiseaduses (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*) osutatud vaidlused;
2) kaubamärgiseaduses (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) osutatud vaidlused;
3) Leedu Vabariigis elava Leedu kodaniku lapsendamist puudutavad kohtuasjad, kui lapsendamise taotlejad on teise riigi kodanikud;
4) muud tsiviilasjad, mida on eriseaduste kohaselt esimeses astmes ainupädev lahendama Vilniuse ringkonnakohus.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Isikud võivad esitada kohtusse hagi ise või oma esindaja kaudu. Isiku osalemine kohtuistungil ei võta temalt õigust kasutada menetluses esindajat. Peetakse asjakohaseks, et esindaja osaleb kohtuistungil esindatava nimel, välja arvatud juhul, kui kohus peab esindatava kohalolu vajalikuks.
Isikut peab tsiviilkohtumenetluse seadustikus ja tsiviilseadustikus (*civilinis kodeksas*) kindlaksmääratud kohtuasjades esindama advokaat (nt kui kohus menetleb asja, milles osaleb teovõimetuks tunnistatud isik, peab teda esindama advokaat).

7 Kui ma soovin algatada kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Kohtule dokumente esitada või kohtult dokumente saada soovivad isikud peavad võtma ühendust kohtu kantseleiga, kes selgitab neile dokumentide esitamise, saamise või tagastamise korda. Kohtu kontaktandmed.
Alates e-teenuste portaali e.teismas.lt kasutuselevõtmisest 1. juulil 2013 on olnud võimalik esitada kohtuasja dokumente, jälgida menetluse kulgu, maksta riigilõivu ja saada muid teenuseid interneti teel.
Kohtuasjade järjekindla menetlemise tagamiseks on määruses sätestatud, et alates 1. jaanuarist 2014 tuleb kohtuasju, mida madalama astme kohtud on töödelnud elektrooniliselt, apellatsioonikohtusse ja kassatsioonikohtusse edasikaebamise korral samuti töödelda elektrooniliselt.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Menetlusosalised peavad esitama menetlusdokumentide originaalid. Lisaks sellele peab kohus saama piisava arvu menetlusdokumentide ärakirju: üks ärakiri kummalegi poolele (mitme kostja või hagejaga kohtuasjade puhul üks ärakiri igaühele neist või kui kohtuasjaga seotud menetlusdokumente on määratud vastu võtma esindaja või volitatud isik, siis ainult üks ärakiri sellele esindajale või volitatud isikule) ja kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui menetlusdokument esitatakse elektrooniliselt. Menetlusdokumentide lisadest tuleb esitada sama arv ärakirju nagu menetlusdokumentidest, välja arvatud juhul, kui need esitatakse elektrooniliselt või kui kohus on andnud loa lisasid pooltele mitte esitada, sest neid on palju.
Kõik menetlusdokumendid ja nende lisad tuleb kohtule esitada riigikeeles. Kui menetlusosalised, kellele menetlusdokumendid tuleb esitada, ei valda riigikeelt, peab kohus saama selliste dokumentide tõlked neile menetlusosalistele arusaadavasse keelde. Kui esitatud dokumendid tuleb tõlkida võõrkeelde, peavad pooled esitama nõuetekohaselt kinnitatud tõlked.
Hagi võib esitada elektrooniliselt Leedu kohtute elektrooniliste teenuste portaali https://e.teismas.lt/lt/public/home/ kaudu, kuhu pääseb kohtute ameti (*teismų administracija*) veebisaidilt https://www.teismai.lt/en.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Hagiavalduse elektroonilise vormi saab täita Leedu kohtute elektrooniliste teenuste portaalis https://e.teismas.lt/lt/public/home/.

Kohtule esitatav hagiavaldus peab vastama menetlusdokumentide sisu suhtes kohaldatavatele üldnõuetele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 111).

Menetlusdokumendid tuleb esitada kohtule kirjalikult. Menetlusosalise igas menetlusdokumendis tuleb täpsustada:

1) selle kohtu nimi, kellele menetlusdokument esitatakse;

2) menetlusosaliste seisund menetluses, perekonnanimi, eesnimi, isikukood (kui see on teada) ja elukoht; hagejale teadaolev teiste menetlusosaliste teine aadress menetlusdokumentide kättetoimetamiseks; kui menetlusosalised on juriidilised isikud või üks neist on juriidiline isik, siis juriidilise isiku täisnimi, registreeritud asukoht ja hagejale teadaolev teiste menetlusosaliste teine aadress menetlusdokumentide kättetoimetamiseks, registrikoodid, arvelduskontode numbrid (kui need on teada) ja krediidiasutuste andmed (kui need on teada);

3) menetlusdokumentide poolele kättetoimetamise viis ja postiaadress, kui see erineb elu- või asukohast;

4) menetlusdokumendi laad ja ese;

5) menetlusdokumendi eset põhistavad asjaolud ja neid asjaolusid kinnitavad tõendid;

6) menetlusdokumentide lisad, mis esitatakse koos menetlusdokumentidega;

7) menetlusdokumendi esitaja allkiri ja koostamise kuupäev.

Menetlusosaline, kelle menetlusdokument põhineb rahvusvahelise kohtu või välisriigi kohtu tõlgenduseeskirjal, peab esitama seda eeskirja kehtestava kohtuotsuse koopia ja otsuse nõuetekohaselt kinnitatud tõlke riigikeelde.

Esindaja poolt kohtule esitatav menetlusdokument peab sisaldama esindaja kohta punktides 2 ja 3 nimetatud teavet ning sellele tuleb lisada esindaja õigusi ja kohustusi tõendav dokument, kui seda ei ole veel esitatud või kui toimikus sisalduva volituse kehtivusaeg on lõppenud.

Kui menetlusosaline ei saa menetlusdokumenti allkirjastada, peab tema volitatud isik selle tema nimel allkirjastama, märkides põhjuse, miks menetlusosaline ei saa esitatud dokumenti ise allkirjastada.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 135 on sätestatud, et hagiavaldus peab sisaldama järgmist teavet:

1) hagihind, kui hagi väärtus tuleb kindlaks määrata;

2) hagi aluseks olevad asjaolud (hagi faktiline alus);

3) hageja esitatud asjaolusid kinnitavad tõendid, tunnistajate elukohad ja muude tõendite asukoht;

4) hageja nõue (hagiavalduse ese);

5) hageja seisukoht tagaseljaotsuse tegemise võimaluse kohta, kui ei saada hagi vastust või esialgset menetlusdokumenti;

6) teave selle kohta, kas menetluspool kasutab kohtuasjas enda esindamiseks advokaati. Kui jah, tuleb esitada advokaadi perekonnanimi, eesnimi ja tööaadress;

7) hageja seisukoht kokkuleppe sõlmimise võimaluse kohta, kui hageja soovib sellist seisukohta avaldada.

Hagiavaldusele tuleb lisada hageja nõuete aluseks olevad dokumendid või muud tõendid, riigilõivu tasumist tõendav dokument ja põhistatud taotlus selliste tõendite kogumiseks, mida hageja ei saa esitada.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikulusid?

Hagiavaldusele tuleb lisada kõik Teie nõudeid toetavad dokumendid ja riigilõivu tasumist tõendav dokument. Mittevaraliste nõuete korral on riigilõiv 100 litti. Varaliste vaidluste korral tuleb tasuda riigilõivu teatav protsent hagihinnast, nagu on sätestatud eriseadustes: 3 % ja vähemalt 50 litti, kui nõude suurus on kuni 100 000 litti; 3000 litti pluss 2 % hagihinnast, kui nõude suurus on 100 000–300 000 litti, ja 7000 litti pluss 1 % hagihinnast, kui nõue on suurem kui 300 000 litti. Varaliste vaidluste puhul tasutava riigilõivu kogusumma ei või ületada 30 000 litti.

Eriseadustega on ette nähtud juhud, mil hageja on kohtulõivu tasumisest vabastatud. Lisaks on kohtul õigus isik tema majanduslikku olukorda arvestades riigilõivust osaliselt vabastada või lükata selle tasumine edasi, kuni kohtuotsus on tehtud. Riigilõivust vabastamise või selle tasumise edasilükkamise taotlus peab olema põhjendatud ja sellele tuleb lisada tõendid isiku raske majandusliku olukorra kohta.

Dokumendimenetluses tasutav riigilõiv on pool hagi eest makstavast lõivust, kuid mitte alla 20 liti.

Eraldi avalduste eest ei tule riigilõivu tasuda, välja arvatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluste korral, mille eest tuleb tasuda riigilõivu 100 litti.

Kui menetlusdokumendid või nende lisad esitatakse kohtule ainult elektroonilisel teel, tuleb tasuda 75 % kõnealuse menetlusdokumendi eest tasutavast riigilõivust, kuid mitte vähem kui 10 litti.

Klient peab oma advokaadi, advokaatide või advokaatide kutseühinguga õigusteenuste osutamises kokku leppimiseks allkirjastama kokkuleppe.

Menetluspool peab maksma õigusteenuste eest kokkulepitud tasu. Pooled võivad maksmise ajakavas kokku leppida nii, nagu nad soovivad.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Riigi õigusabi seadusega (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) tagatakse tasuta esmase ja teisese õigusabi andmine sätestatud korra kohaselt.

Tasuta esmast õigusabi antakse Leedu Vabariigi ja teiste ELi liikmesriikide kodanikele, Leedu Vabariigis seaduslikult elavatele isikutele ja isikutele, kellel on õigus saada sellist abi nende rahvusvaheliste lepingute alusel, mille osaline Leedu Vabariik on. Tasuta esmast õigusabi tuleb anda viivitamata. Kui see ei ole võimalik, siis teatatakse Teile, millal Teie taotlus rahuldatakse. Seda tuleb teha hiljemalt viie päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Kohaliku omavalitsuse ametnikud ja töötajad, advokaadid või avalike asutuste spetsialistid, kellega kohalik omavalitsus on sõlminud lepingu, annavad Teie vaidluse kohtuvälise lahendamise kohta individuaalset nõu, õigussüsteemi, seadusi ja muid õigusakte puudutavat teavet ning abi lahenduskokkuleppe või teisese õigusabi taotluse koostamiseks. Tasuta esmase õigusabi andmisest võib keelduda, kui taotleja nõue on selgelt põhjendamatu, kui taotlejat on juba samas küsimuses ulatuslikult nõustatud, kui on selge, et isik suudab palgata enda nõustamiseks advokaadi ilma riigi poolt seaduse kohaselt tagatud õigusabita, või kui taotlus ei ole seotud isiku enda õiguste ja õigustatud huviga, välja arvatud seaduses sätestatud esindamisjuhtudel.

Tasuta teisest õigusabi võivad saada samad isikud, kuid selle saamine sõltub nende kogusissetuleku suurusest.

Tasuta teisest õigusabi võib saada iga Leedu Vabariigi elanik, kelle vara ja aastasissetulek ei ületa valitsuse kehtestatud tasuta õigusabi saamise tasemeid. Vara ja sissetulek liigitatakse vastavalt selle tasemele kahte rühma:, I taseme korral katab riik 100 % tasuta teisese õigusabi kuludest ja II taseme korral 50 % tasuta teisese õigusabi kuludest (ülejäänud 50 % peab kandma isik ise).

Tasuta õigusabi on olenemata nende varast või aastasissetulekust õigus saada järgmistel isikutel: kahtlustatavad, süüdistatavad või süüdimõistetud kriminaalasjades, mille menetlemisel on kaitseadvokaadi osalemine kohustuslik; ohvrid kuriteokahju hüvitamisega seotud asjades (sh juhul, kui hüvitise küsimus lahendatakse kriminaalmenetluses); sotsiaaltoetuste saajad; sotsiaalhoolekandeasutuste hoolealused; raske puudega või töövõimetuks tunnistatud isikud; pensioniikka jõudnud suurte erivajadustega isikud; selliste isikute hooldajad (eestkostjad), kui tasuta õigusabi on vaja hooldatavate (eestkostetavate) isikute õiguste ja huvide kaitsmiseks; isikud, kes on esitanud tõendid (vara arestimismäärus jms), et nad ei saa oma vara ja raha objektiivsetel põhjustel kasutada ning seetõttu ei ületa nende vara ja aastasissetulek, mida nad saavad oma soovi kohaselt kasutada, valitsuse kehtestatud tasuta teisese õigusabi saamise taset; raske vaimuhaigusega isikud, kui kõne all on nende sunniviisiline haiglasse paigutamine või ravi; selliste isikute hooldajad (eestkostjad), kui õigusabi on vaja sellise isiku õiguste ja huvide kaitsmiseks; võlgnikud, kui esitatakse nõue nende viimase elukoha vastu, kus nad parajasti elavad; alaealise

vanemad või muud seaduslikud esindajad, kui kõne all on lapse äraviimine; alaealised, kes ei ole abielus või kelle kohus on tunnistanud täielikult teovõimeliseks ja kes pöörduvad eriseadustes täpsustatud juhtudel ise kohtusse; teovõimetuks tunnistamist taotlevad isikud füüsilise isiku teovõimetuks tunnistamise asjades; sündi registreerida soovivad isikud ja muud juhud, mis on ette nähtud rahvusvahelistes lepingutes, mille osaline Leedu Vabariik on.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Kohus otsustab hagi vastuvõetavuse kohtumäärusega. Seda peetakse tsiviilmenetluse alguseks. Kui esineb puudusi ja menetlusosaline või hagi või menetlusdokumendi esitaja kõrvaldab need puudused kohtu nõudeid ja tähtaegu järgides, arvatakse hagi või dokument esitatuks selle kohtusse saabumise päeval. Vastasel juhul arvatakse see esitamata jäetuks ja tagastatakse koos lisadega kohtumääruse alusel hagejale hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamise tähtpäeva.

Hagejal on õigus hagi tagasi võtta, kuni kohus ei ole saatnud kostjale selle ärakirja. Hiljem võib hagi tagasi võtta ainult juhul, kui kostja on sellega nõus ja kui hagi võetakse tagasi enne, kui esimese astme kohus teeb otsuse.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Menetlusosalisi teavitatakse kohtuistungi toimumise ajast ja kohast või konkreetsetest menetlustoimingutest kohtukutse või kohtuteatega. Kohtuistungite ajakava on kättesaadav ka internetis Leedu kohtute teabesüsteemis, kuhu pääseb kohtute ameti veebisaidilt http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/.

Viimati uuendatud: 21/10/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.